

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств Черкаської області щодо їх ділових очікувань*

I квартал 2022 року

**Опитування закінчилося з
початком війни**

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Черкаської області в I кварталі 2022 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Черкаської області у I кварталі 2022 року свідчать, що напередодні війни респонденти очікували **скорочення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні** та стримано оцінювали перспективи розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Прогнозувалася нижча інфляція. Очікування щодо девальвації національної валюти значно посилилися.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікували:

- **скорочення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні:** баланс відповідей – «мінус» 12.5% (у IV кварталі 2021 року – 22.2) (графік 1), у цілому по Україні – «мінус» 1.7%;
- **зростання цін на споживчі товари та послуги нижчими темпами:** частка респондентів, які очікували, що зростання цін не перевищить 7.5%, становила 68.8% (у попередньому кварталі – 52.6%), у цілому по Україні – 32.3%. **Головними чинниками інфляції** респонденти продовжували називати витрати на виробництво та курс гривні до іноземних валют (графік 2);
- **значне посилення девальвації національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікувало 78.6% респондентів (у попередньому кварталі – 38.9%), у цілому по Україні – 81.6%;
- **фінансово-економічний стан своїх підприємств на поточному рівні:** баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – 10.5%) (таблиця), у цілому по Україні – 7.2%;
- **збереження загальних обсягів реалізації виробленої продукції на поточному рівні:** баланс відповідей – 0.0% (у IV кварталі 2021 року – 31.6%). Водночас респонденти очікували, що обсяги реалізації продукції на **зовнішньому ринку значно зменшаться:** баланс відповідей – «мінус» 42.9% (у попередньому кварталі – 22.2%) (таблиця). У цілому по Україні баланси відповідей – 17.0% та 23.3% відповідно;
- **зменшення інвестиційних витрат високими темпами** як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар: баланси відповідей – «мінус» 13.3% та «мінус» 6.3% відповідно (у попередньому кварталі – 29.4% та 50.0% відповідно). У цілому по Україні баланси відповідей – 0.9% та 14.3% відповідно (таблиця);
- **скорочення кількості працівників** на своїх підприємствах: баланс відповідей – «мінус» 13.3% (у IV кварталі 2021 року – 0.0%) (графік 4). У цілому по Україні очікувалося помірне зростання кількості працівників – 1.5%;
- **зростання цін на товари/послуги, що купуються високими темпами:** баланс відповідей – 81.3% (у IV кварталі 2021 року – 84.2%). Водночас респонденти очікували **уповільнення зростання цін на товари/послуги власного виробництва:** баланс відповідей – 50.0% (у попередньому кварталі – 63.2%) (графік 6). За оцінками респондентів, на подорожчання товарів/послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на енергоносії, сировину, матеріали та курс гривні до іноземних валют (графік 7);
- **зростання витрат на одиницю продукції вищими темпами, ніж на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – 68.8% та 56.3% відповідно (у IV кварталі 2021 року – по 73.7%) (графіки 4, 6).

Основними чинниками, що обмежували спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти називали занадто високі ціни на енергоносії, сировину та матеріали, а також нестабільну політичну ситуацію (графік 5).

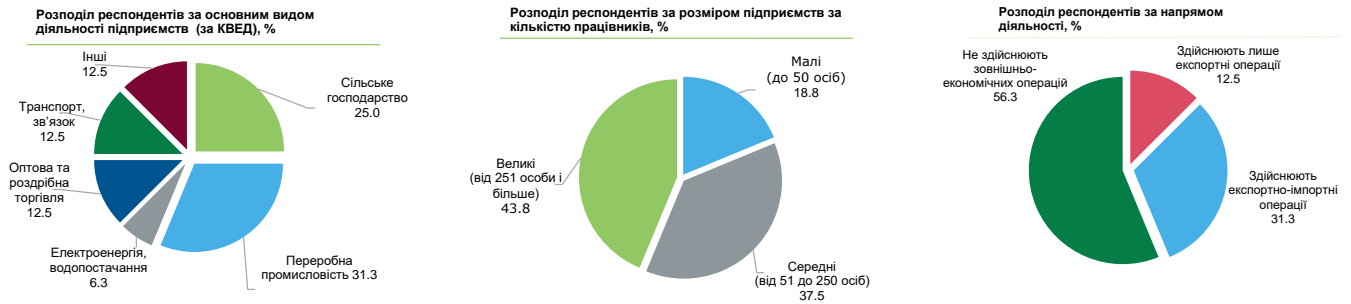
Очікування підприємств щодо потреб у збільшенні позикових коштів найближчим часом **посилилися** (графік 8). Респонденти, які планували брати банківські кредити, розділилися, 50% з них надавало перевагу кредитам у національній валюті. Умови доступу до банківських кредитів, за оцінками респондентів, останнім часом не змінилися (графік 9). Головним стримуючим чинником залучення кредитних ресурсів респонденти називали занадто високі ставки за кредитами. Вище, ніж у попередньому опитуванні, було оцінено вплив невпевненості у спроможності підприємства вчасно виконувати боргові зобов'язання та надмірні вимоги до застави (графік 10).

81.3% респондентів зазначили, що **не мали проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках** (у цілому по Україні – 97.6%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

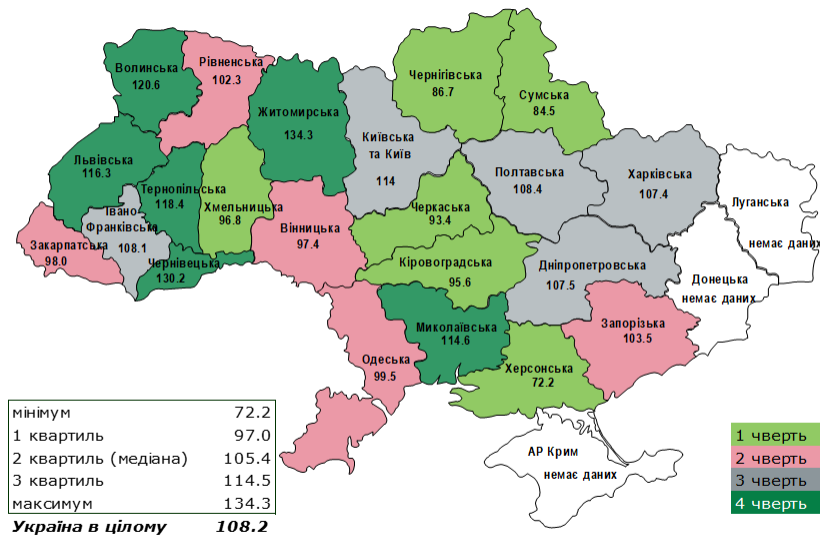
- **поточний фінансово-економічний стан погіршився і оцінювався як поганий:** баланс відповідей – «мінус» 12.5% (у IV кварталі 2021 року – 31.6%). У цілому по Україні – 6.6%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва** оцінювався як **нормальний:** баланс відповідей – 0.0% (у IV кварталі 2021 року – 16.7%);
- **підприємства області працювали на межі власних виробничих потужностей:** баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – 5.3%).

Паспорт вибірки^{1,2}

- період проведення – 01–22 лютого 2022 року;
- опитано всього 16 підприємств;
- репрезентативно за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство та переробна промисловість.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

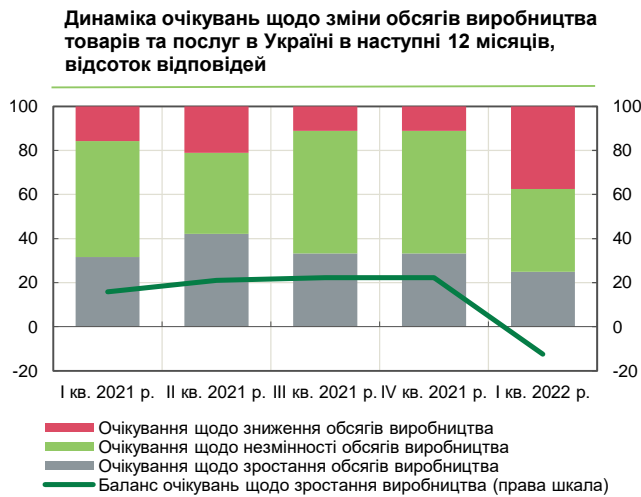
*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
 **медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Черкаської області щодо їх ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	I кв. 2021 р.	II кв. 2021 р.	III кв. 2021 р.	IV кв. 2021 р.	I кв. 2022 р.
фінансово-економічного стану	26.3	31.3	25.0	10.5	0.0
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	22.2	26.3	38.9	31.6	0.0
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	12.5	21.4	40.0	29.4	-13.3
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	20.0	25.0	33.3	50.0	-6.3
кількості працівників	0.0	11.1	0.0	0.0	-13.3

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.
³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

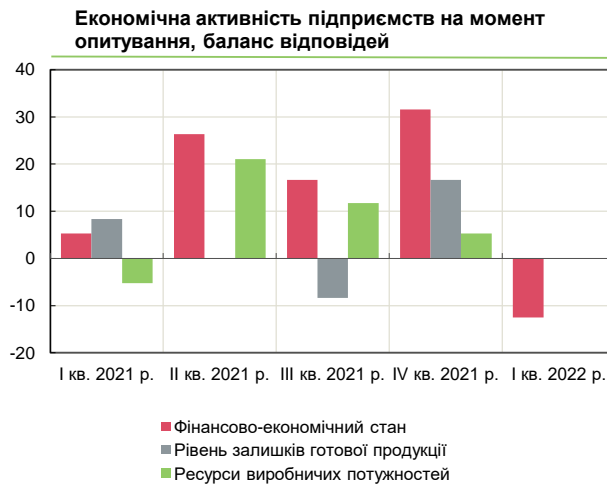
Графік 1

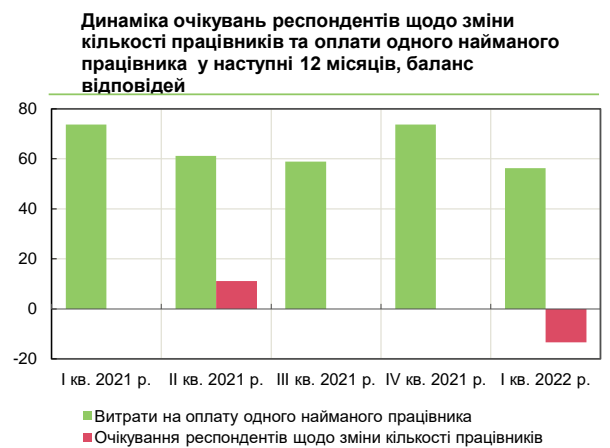
Графік 2

Графік 3

Графік 4

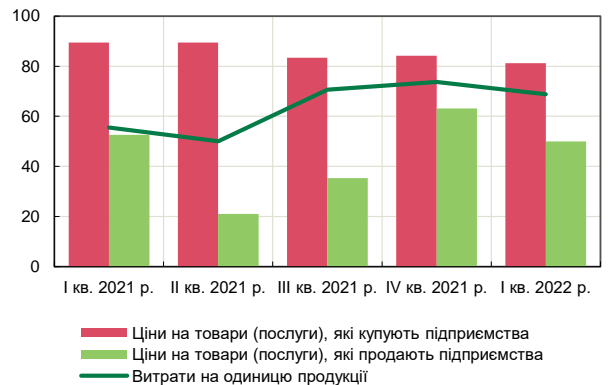
Графік 5

Оцінка респондентами факторів, які обмежують спроможність їх підприємств збільшувати виробництво, відсоток відповідей

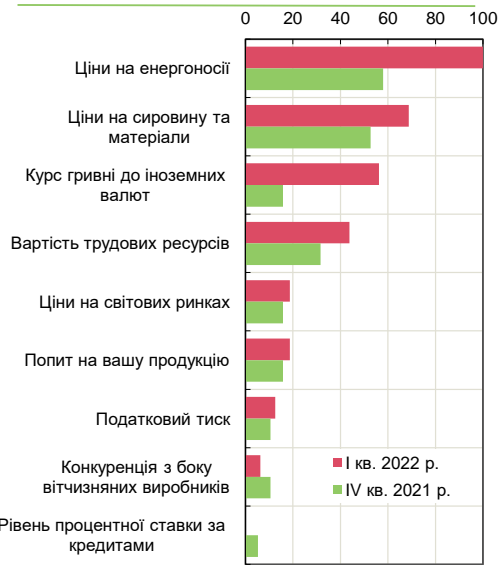
Графік 6

Динаміка очікувань щодо змін цін виробників у наступні 12 місяців, баланс відповідей

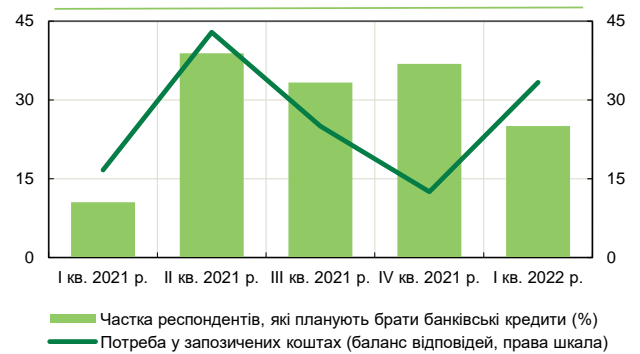
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

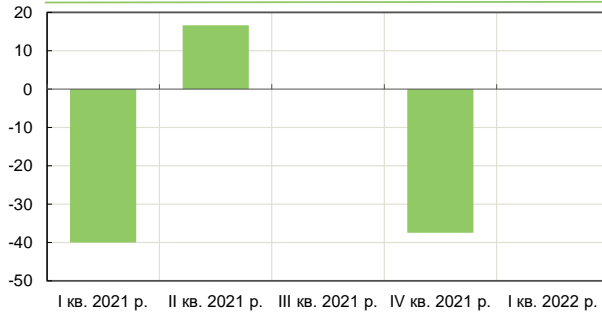
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

